

Bondsdag stemt in met aanpassing grondwet

[Achtergrond](#) - 18 maart 2025 - Auteur: Redactie Duitslandweb

Het Duitse parlement heeft dinsdag met tweederde meerderheid ingestemd met een wijziging van de grondwet zodat defensie-uitgaven grotendeels zijn uitgezonderd van de 'schuldenrem', de beperking van het begrotingstekort. Ook gaat het om een speciaal fonds van 500 miljard voor investeringen in de infrastructuur en in klimaatbeleid.

De extra uitgaven worden voorgelegd aan de 'oude' Bondsdag. De [nieuwe Bondsdag](#), het resultaat van de verkiezingen van 23 februari, wordt volgende week geïnstalleerd. Voor de grondwetswijziging is een tweederde meerderheid nodig en die is er in de nieuwe Bondsdag waarschijnlijk niet. In de nieuwe Bondsdag zijn de fracties van de AfD en Die Linke groter dan in de huidige, en deze twee partijen zijn tegen de voorstellen.

Meerdere parlementariërs hadden bij het grondwettelijk hof in Karlsruhe geklaagd tegen de stemming van vandaag, maar het hof wees deze bezwaren maandagavond af.

Het debat begon rond half elf en om 16 uur werd duidelijk dat 512 Bondsdagleden voor de grondwetswijzigingen hebben gestemd en 206 tegen. Onthoudingen waren er niet. Daarmee is de benodigde tweederde meerderheid gehaald. ([Bekijk het stemgedrag](#) op de website van de Bondsdag)

Vorige week zijn de plannen van CDU/CSU en SPD aangepast zodat ook de Groenen ermee zouden instemmen. De Groenen wilden niet meewerken aan het financieren van verkiezingsbeloften van CDU/CSU en SPD, zeiden ze vorige week. Om de Groenen tegemoet te komen, is afgesproken dat van het speciale fonds (*Sondervermögen*) van 500 miljard voor infrastructuur er 100 miljard gaat naar klimaatbescherming en maatregelen voor een klimaatvriendelijkere economie. Ook is vastgelegd dat de extra miljarden voor infrastructuur naar nieuwe projecten gaan, en niet naar al geplande maatregelen, die onder bestaande begrotingen vallen. De Groenen wisten ook te bereiken dat het doel van klimaatneutraliteit in 2045 ook in de grondwet wordt vastgelegd.

Een *Sondervermögen* is een pot geld die buiten de normale begroting valt en

waarmee speciale maatregelen kunnen worden gefinancierd. Als zo'n speciaal fonds in de grondwet wordt vastgelegd - waarmee de Bondsdag nu heeft ingestemd - kan het worden uitgezonderd van de schuldenrem.

Meer ruimte voor defensie-uitgaven

Met betrekking tot defensie is afgesproken dat alle uitgaven boven 1 procent van het bruto binnenlands product (bbp) worden vrijgesteld van de beperkingen die de schuldenrem oplegt. Dat maakt de weg vrij voor miljarden aan extra hulp voor Oekraïne. De Groenen hebben er in de gesprekken vorige week voor gezorgd dat de miljardenkredieten voor defensie ook aan cyberveiligheid, inlichtingendiensten en civiele bescherming kunnen worden besteed.

"Onze partners verwachten dat we uit de schaduw stappen", zei defensie-minister Boris Pistorius (SPD) vandaag over de extra financiële ruimte voor defensie-uitgaven. "*Bedrohungslage geht vor Kassenlage* (veiligheid gaat voor begrotingsevenwicht)."

Met de plannen voor de extra miljardenkredieten krijgen ook de deelstaten de mogelijkheid schulden te maken. Tot nu toe mochten ze dat niet. Maar de bedoeling is dat zij straks net als de centrale overheid kredieten mogen opnemen van gezamenlijk maximaal 0,35 procent van het bbp.

Bondsraad

Nu de Bondsdag heeft ingestemd, moet vrijdag nog de Bondsraad, de vertegenwoordiging van de deelstaten, met tweederde meerderheid instemmen. (*Update 21-3: [Bondsraad heeft ingestemd](#)*) Dit leek in eerste instantie problematisch te worden. De coalitiepartner Freie Wähler in Beieren wilde niet akkoord gaan met de grondwetswijziging, en dan zou Beieren zich in de Bondsraad van stemming moeten onthouden. Daarmee zou het voorstel mogelijk niet genoeg steun krijgen. Maar maandag gingen de Freie Wähler overstag na overleg met coalitiepartner CSU. Beieren zal in een stemverklaring bezwaren kenbaar maken, maar wel instemmen, meldden Duitse media.

Afhankelijk van het inwoneraantal heeft een deelstaat 3, 4, 5 of 6 stemmen in de Bondsraad, 69 in totaal. Voor een tweederde meerderheid zijn dus 46 stemmen nodig. De Bondsraadleden zijn ministers van de deelstaatregeringen. Als een deelstaatcoalitie verdeeld is over een kwestie, moet ze zich van stemming onthouden.

Schuldenrem

De Duitse schuldenrem werd in 2009 in de grondwet vastgelegd en bepaalt dat het begrotingstekort niet meer dan 0,35 procent van het bruto binnenlands

product (bbp) mag bedragen. Daarop zijn slechts beperkt uitzonderingen mogelijk. Zo werd de schuldenrem [tijdelijk losgelaten](#) tijdens de coronapandemie. De deelstaten mochten tot nu toe helemaal geen schulden maken.

Duitsland heeft zichzelf met deze grondwettelijk vastgelegde begrotingsdiscipline strengere regels opgelegd dan de regels die voor Europa gelden. Al langer werd in Duitsland gediscussieerd over een versoepeling van de *Schuldenbremse*, maar tot nu toe werd die tegengehouden door onder meer de CDU/CSU.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/62747/bonds-dag-stemt-in-met-aanpassing-grondwet>